

Poziția Asociației Promo-LEX privind declarațiile Președintelui Republicii Moldova

La 18 mai 2017, Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a declarat prin intermediul paginii de Facebook [aici](#), că este împotriva desfășurării marșului de solidaritate "Fără Frică 2017", ce urmează a fi organizat pe 21 mai 2017. În opinia Președintelui, aceste acțiuni *"contravin flagrant valorilor noastre tradiționale, religiei ortodoxe și moralității"*.

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea în legătură cu mesajul Președintelui, care nu face altceva decât să separe cetățenii în cei care respectă valorile tradiționale și religia ortodoxă, și cei care le *"încălcă"*, în cei care sunt morali și care sunt imorali, între cei care sunt adepți ai religiei ortodoxe și cei care sunt adepți ai unei alte religii decât cea menționată.

Ne îngrijorează faptul că Președintele Republicii Moldova promovează mesaje care contravin Constituției Republicii Moldova, pe care este obligat să o apere și să o respecte. Or, una din îndatoririle Președintelui ar fi să consolideze societatea pentru a evita conflictele, iar atunci când acestea apar să le medieze în așa fel, încât drepturile tuturor să fie respectate.

Mai mult ca atât, conform art. 40 al Constituției *"Mitingurile, demonstrațiile, manifestările, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme"*. Menționăm că Dnul Președinte a anunțat organizarea unor manifestări ample de susținere și promovare a valorilor

familiei tradiționale în aceeași zi în o locație relativ apropiată cu itinerarul marșului de solidaritate "Fără Frică 2017".

Ne îngrijorează faptul că Președintele Igor Dodon "a dispus" organizarea manifestațiilor, aceasta prezumând folosirea atribuțiilor și/sau resurselor sale în calitate de Președinte al Republicii Moldova. Constatăm însă că evenimentul social cultural cu genericul "Festivalul Familiei" este organizat de PSRM în PMAN. Atragem atenția că marșul "Fără Frică" va avea ca itinerar strada București la o distanță relativ apropiată de locația Festivalului. Prin urmare, anunțul Președintelui cu privire la poziția sa categorică împotriva unui marș la o distanță relativ apropiată de activitatea la care va participa poate provoca altercații între participanții celor două manifestații, așa cum s-a întâmplat în anii precedenți.

Îndemnăm șeful statului să respecte prevederile constituționale și să devină garantul și promotorul acestora. La fel, invităm autoritățile să asigure condițiile pentru buna desfășurare a întrunirilor, iar restul societății să manifeste toleranță și respect reciproc, elemente indispensabile ale unui stat cu adevărat democratic.

Îmi expun poziția categorică împotriva desfășurării marșurilor comunității LGBT.

Am adus la cunoștința Ambasadorului Extraordinar și Plenipotențiar al SUA în Republica Moldova, E.S. James D. Pettit că nu este doar poziția mea personală dar și a majorității covârșitoare a cetățenilor Republicii Moldova. Am menționat foarte clar că astfel de acțiuni contravin flagrant valorilor noastre tradiționale, religiei ortodoxe și moralității. Ele nu pot și nu vor fi acceptate de mine personal, dar și de întreaga societate.

În context am dispus organizarea amplelor manifestări de susținere și promovare a valorilor familiei tradiționale,

care vor începe duminică, ora 11.00 în Piața Marii Adunări Naționale.

În cadrul discuției am abordat, totodată, subiecte ce țin de modificările Codului Electoral, reforma Guvernului, referendumul cu privire la demisia primarului general, dar și progresul în reglementarea diferendului transnistrean.

Promo-LEX constată o situație precară în respectarea programului de lucru a funcționarilor electorali, nedeclararea tuturor fondurilor de campanie și lacune în listele electorale

În
perioada
14
aprilie –
11 mai
2017,
Promo-LEX
**desfășoar
ă**
Misiunea
de
Observare
a
alegerilo
r locale

noi din 14 mai 2017. Aceasta acoperă cele 7 localități unde sunt organizate alegeri ale primarilor: satul Mereni (r. Anenii Noi), satul Hirova (r. Călărași), comuna Pervomaisc (r. Căușeni), comuna Țipala și satul Ulmu (r. Ialoveni), satul Racovăț (r. Soroca), orașul Tvardița (r. Taraclia). Astăzi, 12 mai, a fost făcut public [Raportul Nr. 1 al Misiunii de Observare a alegerilor locale noi din 14 mai 2017.](#)

CECE I au înregistrat **26** concurenți electorali, dintre care, 2 sunt candidați independenți, iar 24 sunt desemnați de 7 formațiuni politice: PSRM – 6, PDM – 6, PCRM – 4, PN – 3, PL – 2, PPPDA – 2 și PAS – 1.

Echipa de observatori a constatat la capitolul organizarea alegerilor, **o situație mai precară în ceea ce privește respectarea de către membrii CECE I și BESV a programului de lucru.** În cazul CECE I, din totalul de 21 de vizite, în 7 cazuri (33.3 %) observatorii Promo-LEX au constatat că consiliile nu funcționau în perioada orelor de audiență. În cazul BESV, din totalul de 28 de vizite, în 13 cazuri (46.4%) observatorii Promo-LEX au constatat că birourile erau închise în perioada orelor de audiență. Misiunea de observare atestă

în continuare **existența unor lacune în conținutul listelor electorale.**

Observatorii MO Promo-LEX au constatat **cel puțin 2 cazuri de utilizare a resurselor administrative de către candidați în perioada monitorizată.** Într-un caz este vorba despre candidatul desemnat de PSRM în satul Pervomaisc (r. Căușeni), în altul de candidatul independent la funcția de primar în or. Tvardița (r. Taraclia). Resursele administrative au fost utilizate prin: atragerea angajaților instituțiilor publice în timpul programului de lucru în activități de agitație electorală, precum și implicarea reprezentanților autorităților publice de nivel ierarhic superior, în timpul orelor de muncă, în activități de promovare.

Potrivit informațiilor furnizate de observatorii Promo-LEX, în perioada monitorizată, au fost înregistrate cel puțin **3 cazuri care pot fi calificate drept oferire de bunuri și servicii în campanii electorale.** Este vorba despre candidații: PSRM – 1 caz; PDM – 1; PCRM – 1.

Estimările MO Promo-LEX pentru perioada 14 aprilie – 05 mai 2017, **relevă că cel puțin 6 concurenți electorali (PSRM, PCRM, PDM, PL, PPPDA, CI Tuni Corneliu) au utilizat fonduri de campanie pe care nu le-au declarat în totalitate. Cuantumul total al cheltuielilor neraportate se ridică la cel puțin 24 859 lei.**

Totodată, în perioada 6-9 mai, Promo-LEX a desfășurat campania "IEȘI la VOT" în cele 7 localități, cu scopul de a mobiliza apolitic cetățenii cu drept de vot și de a promova votul informat și conștient. De asemenea, în 2 localități au fost organizate dezbateri publice electorale cu participarea candidaților și a alegătorilor.

Varianta electronică a Raportului este disponibilă [aici](#).

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 4 observatori pe

termen lung și un coordonator național, care vor monitoriza procesul electoral în cele 7 circumscripțiile electorale. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare. Observatorii implicați în procesul de monitorizare semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. Pentru moment, activitatea Misiunii de observare a alegerilor locale noi și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Răspuns la cererea prealabilă formulată de Sergiu Sîrbu, Vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova în adresa Asociației Promo-LEX

La 3 mai 2017, Asociația Promo-LEX a prezentat [Raportul "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2016"](#). Deputatul Sergiu Sîrbu a formulat pe rețeaua de socializare Facebook comentarii privind concluziile Raportului Promo-LEX, prin care a cerut „dezmințire oficială și revizuirea integrală a acestui raport în strictă corespundere cu legislația în vigoare”.

Promo-LEX a analizat cererea prealabilă a deputatului Sergiu

Sîrbu și a formulat următoarele: în temeiul art. 16 a Legii cu privire la libertatea de exprimare, nu putem admite cererea lui Sergiu Sîrbu de a dezminți informația indicată în paginile 19 și 22 ale raportului, pentru că, solicitarea din cererea prealabilă este determinată probabil de examinarea superficială a textului raportului și formularea concluziilor doar în baza informațiilor sumare din sursele mass-media, care, fie intenționat sau neintenționat, au preluat și transmis trunchiat constatările din raport.

Vedeți aici [răspunsul oficial](#) al Asociației Promo-LEX în adresa deputatului Sergiu Sîrbu.

DOC – [Text Promo-LEX](#)

**Două noi hotărâri ale CtEDO
reconfirmă încălcarea
drepturilor omului în
regiunea transnistreană**

La 9 mai 2017, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a pronunțat două Hotărâri care reconfirmă încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Hotărârile se referă la cauzele Eriomenco ([42224/11](#)) și Pădureț

([26626/11](#)), prin care Federația Rusă a fost găsită vinovată de încălcare a dreptului la libertate și siguranță, dreptului de a nu fi supus torturii, dar și a dreptului de proprietate.

Vitalie Eriomenco este un om de afaceri cu reședința în r-nul Slobozia, din regiunea transnistreană, a fost „arestat” în anul 2011 de către reprezentanții miliției transnistrene. Afacerile sale, pe care le-a dezvoltat mai mult timp au fost preluate abuziv, iar cotele părți deținute de către acesta au fost transferate altor persoane. La 30 decembrie 2013, așa-numitele instanțe judecătorești din regiune l-au găsit vinovat de escrocherie și l-au condamnat la 12 ani privațiune de libertate cu confiscarea averi personale.

Vitalie Eriomenco s-a aflat în detenție timp de 5 ani și jumătate, timp în care a fost supus unor tratamente inumane și degradante în închisorile din regiunea transnistreană. Deși starea de sănătate se agrava vizibil, i-a fost refuzată asistența medicală. Potrivit constatărilor Centrului de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, lipsa asistenței medicale calificate în instituțiile penitenciare din regiune a deteriorat grav sănătatea reclamantului. Dl. Eriomenco a fost eliberat în septembrie 2016, după ce a fost grațiat de către Evghenii Șevciuc.

Curtea a constatat violarea dreptului de a nu fi supus torturii și tratamentelor inumane și degradante (art.3),

dreptul la libertate și securitate (art.5), dreptul la viața privată și de familie (art.8), dreptul la proprietate (art. 1 al Protocolul 1), precum și dreptul de a sesiza Curte cu o cerere individuală (art.34). Curtea a decis încasarea din contul reclamantului suma prejudiciilor de 142 775 EURO.

Reclamantul în cea de a doua cauză este Dumitru Pădureț, un antreprenor din localitatea Cocieri. În august 2010 acesta transporta mărfuri la piața agricolă din orașul Dubăsari. El a fost oprit de persoane care s-au prezentat ca fiind reprezentanți ai “serviciului vamal” și i-au confiscat automobilul și mărfurile. În octombrie 2010, reclamantul a fost obligat să achite o amendă de 1.320 de euro pentru a-și putea recupera automobilul.

Curtea a constatat violarea dreptului de proprietate (art. 1 Protocolul 1) și a decis încasarea din contul reclamantului suma prejudiciilor de 6 320 EURO.

“Curtea Europeană pentru Drepturile Omului rămâne a fi cel mai eficient instrument de constatare a încălcărilor drepturilor omului. Hotărârile CtEDO confirmă de fapt cele relatate de către apărătorii drepturilor omului” a declarat Ion Manole, Directorul executiv al Asociației Promo-LEX. Totodată, Ion Manole a subliniat necesitatea stringentă de a identifica și implementa instrumente și mecanisme de monitorizare a drepturilor omului de către instituții și organizațiile internaționale.

Reclamanții au fost reprezentați în fața Curții de către avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX. Detalii despre Hotărâri găsiți [aici](#) și [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de comunicare Promo-LEX: GSM 060280980, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

Promo-LEX: subvențiile de la stat sunt o sursă de fortificare a activităților de bază ale partidelor, dar raportarea financiară rămâne una defectuoasă

Asociația Promo-LEX a prezentat miercuri, 3 mai, în cadrul dezbaterii "Finanțarea partidelor politice din Republica Moldova în 2016: transparență și control?"

[Raportul "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2016"](#). Promo-LEX constată în raportul făcut public că, subvențiile de la bugetul de stat au devenit o sursă de fortificare a activităților de bază ale partidelor politice din Republica Moldova. Pe de altă parte, raportarea rămâne a fi una defectuoasă la capitolul conformității cu

regulile de completare a raportului financiar. Din cele 45 de partide politice înregistrate, **doar 28 de partide au prezentat rapoarte la Comisia Electorală Centrală**, iar 17 formațiuni politice n-au prezentat rapoarte anuale a cheltuielilor și a veniturilor.

Din 27 de partide, **5 sunt pasibile de sancțiuni contravenționale**, întrucât au raportat sedii în locațiune și în proprietate, fără a raporta cheltuieli legate de locațiunea și întreținerea acestora. Alte **8 formațiuni politice riscă a fi sancționate și/sau obligate să verse în bugetul de stat sau să restituie donațiile** încasate în numerar, peste plafonul stabilit (actual 5.050 lei), **în cuantum total de 30 423 862 lei**. PDM ar trebui să verse în bugetul de stat sau să restituie o sumă record de **29 076 000 lei**, urmați la mare distanță de PL care ar urma să verse la buget sau să restituie 458 548 lei, PP PN – 441 350, PCRM – 214 550 lei, PP PDA – 169 700 lei, PPEM – 24 300 lei, PSP – 23 950 lei, PSRM – 15 464 lei.

În raportul financiar anual pentru 2016 doar 2 partide politice (PPPN, PPPAS) au inclus cheltuielile de campanie, în sumă de 2 128 644 lei și, respectiv, de 1 511 392 lei. **Celelalte partide politice au inclus cheltuieli ne semnificative:** PPPDA – 450 lei, PSRM – 58 864 lei, PDM – 6246 lei, PL – 14 648 lei, PPD – 340 lei.

În anul 2016, **26 de partide politice urmau să beneficieze de subvenții** de la bugetul de stat. **Principala sursă de finanțare a acestora au fost donațiile**, în sumă de 48 172 775 lei, dintre care 49% a fost contribuția persoanelor fizice și 1% – a persoanelor juridice, **următoarea categorie au fost subvențiile de la bugetul de stat în sumă de 37 850 883 lei** (39% din totalul veniturilor) și **cotizațiile în sumă de 10 326 459 lei** (11% din total), alte venituri fiind ne semnificative – 1 713 lei, ceea ce constituie 0,002%.

Conform rapoartelor anuale prezentate la CEC, din 28 de

formațiuni politice vizate, **19 au indicat venituri în sumă de 96 905 367 lei**. Analiza Promo-LEX arată că, deși 26 din 28 de partide au raportat membri, **doar 11 formațiuni au indicat cotizațiile de membru**. Asociația Promo-LEX constată numeroase deficiențe interne ale partidelor la capitolul colectării cotizațiilor și riscul ca în 2018 acestea să piardă finanțarea de la bugetul de stat. Doar 2 formațiuni politice (PSRM și PPPN) respectă prevederea normativă în acest sens, adică mai mult de jumătate din membri achită cotizațiile.

Analiza Promo-LEX arată că, **majoritatea cheltuielilor au constituit cheltuielile pentru presă și materiale promoționale – 69%** din totalul cheltuielilor; categoria de **cheltuieli pentru sedii și întreținerea acestora fiind următoarea – în proporție de 9%**; cheltuielile de personal au constituit, ca și în perioada precedentă de raportare, 6%, clasându-se pe locul trei ca mărime; urmate de cheltuielile în campania electorală – 5%; cheltuieli pentru deplasări interne și externe – 4%; cheltuieli pentru telecomunicații – 2%; cheltuieli pentru întruniri și manifestații – 2%; plata cotizației de membru în organizațiile internaționale – 1% și alte cheltuieli – 1% din total.

Cuquantumul general al **cheltuielilor neraportate** a partidelor estimată de Promo-LEX pentru anul 2016 este **de cel puțin – 4 493 442 lei**, din partea a **14 partide politice** (PDM – 1 059 207 lei, PL – 907 877 lei, PCRM – 791 832 lei, PPPN – 712 116 lei, PPS – 443 081 lei, PPEM – 252 379 lei, PSRM – 183 549 lei, PP PDA – 66 839 lei, PPRM – 23 800 lei, PLDM – 11 901 lei, PPCD – 25 200 lei, PVE – 10 932 lei, PNL – 3552 lei, PPPAS – 1117 lei).

ALTE CIFRE RELEVANTE

Partide care au prezentat rapoarte în 2016 – 28

Cetățeni, membri de partid – 228 692

Partidele au pierdut 39 414 membri de partid

Cotizații plătite – 10,33 milioane de lei

Subvenții de la bugetul de stat – 37,85 milioane de lei

Donații – 48,41 milioane de lei

Filiale de partid – 437

Sedii în locațiune – 179

Sedii proprii – 14

Personal încadrat – 87

Estimarea cheltuielilor operaționale neraportate:

- potrivit monitorizării efectuate de Promo-LEX la nivelul oficiilor centrale și teritoriale ale partidelor politice, în anul 2016, 14 partide au avut în gestiune 171 sedii, 106 persoane angajate și 42 unități de transport în folosință, dintre care 38 de automobile ale partidelor și 4 automobile private;
- cheltuieli neraportate pentru *locațiunea și întreținerea sediilor* – 7 formațiuni politice în cuantum de 2 769 826 lei. PDM nu a raportat cel puțin 939 619 lei; PVE – 10 000 lei; PPRM – 23 800 lei; PPEM – 116 879 lei; PCRМ – 783 350 lei; PPS – 378 751 lei; PL – 517 427 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *telecomunicații* – 7 formațiuni (PCRМ, PPPDA, PL, PPEM, PNL, PPS, PPPAS) în cuantum de 81 842 lei. PCRМ – 37 994 LEI;
- cheltuieli pentru *retribuirea muncii* – 3 formațiuni (PPPN, PPEM, PL) politice în cuantum de 967 019 lei.

Estimarea cheltuielilor pentru evenimente de promovare:

- potrivit datelor livrate de către monitorii Promo-LEX, pentru cele 1054 de evenimente desfășurate în anul 2016 de partidele politice din Republica Moldova, s-au parcurs cel puțin 172 004 km în țară și peste 30 000 km peste hotarele țării, pe cale aeriană;
- cel puțin 6 partide politice au efectuat cheltuieli pentru organizarea a 26 concerte (cu cel puțin 24 de artiști implicați), 37 de proteste, 18 marșuri, 5 congrese de partid etc.;
- cheltuieli neraportate pentru *manifestații publice* – din partea a 2 partide politice (PL, PPPDA) în cuantum de 30

275 lei;

- cheltuieli neraportate pentru *presă și materiale promoționale* – din partea a 2 partide politice (PLDM, PPEM) în cuantum de 30 800 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *deplasări în țară și peste hotare*– din partea a 6 (PSRM, PCRM, PPEM, PL, PPȘ, PPPN) partide politice în cuantum de 171 491 lei;
- cheltuieli neraportate pentru *alte cheltuieli* estimate de Promo-LEX – cadouri și donații oferite de 6 partide politice (PPPN, PDM, PL, PSRM, PPPDA, PPEM) în valoare totală de 442 189 lei.

Raportul "Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2016" este realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului "Monitorizarea civică a finanțelor partidelor politice și suport în aplicarea uniformă a cadrului juridic relevant în Moldova" și a Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțate de Ambasada Marii Britanii la Chișinău și respectiv de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor. În procesul de monitorizare au fost implicați 35 de monitori teritoriali, 5 coordonatori regionali și membrii Echipei Centrale a Programului de Monitorizare a Proceselor Democratice din partea Asociației Promo-LEX.

Promo-LEX a prezentat două rapoarte tematice cu privire

La drepturile omului

La 27 aprilie 2017, Asociația Promo-LEX a prezentat două rapoarte tematice privind drepturile omului în Moldova, inclusiv regiunea transnistreană:

[Dreptul la libertate și la siguranță](#) și [Dreptul de a nu fi supus torturii și relelor tratamente](#). Rapoartele se referă la perioada anului 2016.

[Raportul – Dreptul la libertate și la siguranță în Republica Moldova](#), conține o analiză a modului în care este protejată libertatea persoanei împotriva arestării sau detenției arbitrare sau abuzive. Potrivit constatărilor raportului, începând cu anul 2011 se atestă o tendință de creștere constată a aplicării arestului preventiv. În 2016 aproximativ 8000 de persoane s-au aflat în custodia sistemului penitenciar, dintre care circa 20% sunt preveniți. Autorii raportului menționează că de cele mai dese ori instanțele de judecată motivează destul de general și abstract încheierile de arest preventiv.

Cu referire la regiunea transnistreană, autorii au subliniat constatările din Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului în cauza *Mozer c. Moldova și Federația Rusă* din 23.02.2016. Astfel potrivit hotărârii: "Instanțele judiciare" și alte "autorități" din regiunea transnistreană nu sunt în drept să dispună arestul sau detenția persoanelor având în

vedere faptul că acestea fac parte dintr-un sistem care operează „în temeiul unei constituții și legislații” ce nu reflectă o tradiție judiciară compatibilă cu CEDO pentru a permite persoanelor să beneficieze de garanțiile acesteia.

„Arestul preventiv trebuie să fie o excepție și nu o normă. La aplicarea arestului preventiv organul de urmărire penală, dar și instanțele de judecată de multe ori ignoră faptul că această măsură este una din cele mai severe, iar potrivit jurisprudența CtEDO poate fi utilizată doar în cazul în care este imposibil de aplicat o altă măsură alternativă arestării. În regiunea transnistreană situația e încă și mai gravă, deoarece în acest teritoriu nu există careva organe legitime care să se pronunțe asupra detenției” a subliniat avocatul Promo-LEX Nicoleta Hriplivîi.

[Al doilea raport se referă la analiza dreptului de a nu fi supus torturii și relelor tratamente.](#) Autorii au prezentat date statistice cu privire plângerile persoanelor referitoare la tortură și rele tratamente înregistrate în anul 2016. Au fost subliniate carențele ce persistă la capitolul detenției persoanelor în incinta penitenciarelor, principalele probleme fiind legate de: suprapopularea penitenciarelor, infrastructura învechită, rata de încarcerare ridicată, calitatea asistenței medicale.

În anul 2016, dreptul de a nu fi supus torturii în regiunea transnistreană nu a cunoscut evoluții pozitive. O astfel de concluzie rezultă din lipsa unor progrese evidente la nivel de politici locale în domeniul prevenirii torturii, plângerile parvenite în legătură cu aplicarea torturii, pasivitatea ombudsmanului local, etc

Conform informației publicate de împuternicitul pentru drepturile omului din regiunea transnistreană, în anul 2016 în instituțiile de detenție din regiune erau plasate aproximativ 2000 de persoane. Nu este cunoscut numărul persoanelor deținute în izolatoare de detenție preventivă. Astfel, rata de

încarcerare actuală din regiunea transnistreană este cea mai mare din Europa și cel puțin a 6-a în lume.

„Există deficiențe serioase în procesul de prevenire și investigare a infracțiunilor de tortură și rele tratamente comise în instituțiile psihiatrice și rezidențiale. Principalele probleme legate de investigarea maltratării în instituțiile psihiatrice se referă la: refuzul de a porni investigații în urma depunerii plângerilor de către persoanele cu dizabilități mintale sau care sunt asociate cu acestea și audierea ineficientă a victimelor, martorilor și altor persoane, dar și imposibilitatea evaluării psihologice a suferințelor victimelor torturii și tratamentelor inumane sau degradante în instituțiile psihiatrice”, susține avocatul Promo-LEX Vadim Vieru.

Rapoartele conțin și o serie de recomandări care vizează autoritățile centrale precum Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova, dar și alte ministere și instituții de resort.

Rapoartele au fost elaborate în cadrul proiectului “Consolidarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat de Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar al National Endowment for Democracy (NED).

Promo-LEX a instruit ofițeri de securitate publică pentru

a facilita calificarea și investigarea faptelor contravenționale legate de drepturilor politice și drepturile electorale

Asociația Promo-LEX a organizat astăzi, 27 aprilie 2017, un seminar de instruire cu privire la identificarea, calificarea și investigarea contravențiilor cu specific electoral și de finanțare politică. În cadrul seminarului experții au

prezentat ofițerilor de securitate publică, delegați de Inspectoratul General de Poliție, o analiză a legislației naționale și metodele de constatare și soluționare a faptelor contravenționale contra drepturilor politice și altor drepturile electorale, precum și a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Participanții la seminar au analizat comentarii explicative la articolele 47-53 din Codul contravențional, ce se referă la: împiedicarea exercitării dreptului electoral, utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau venite din străinătate pentru finanțarea partidelor politice, încălcarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și ale fondurilor electorale, neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale, împiedicarea activității organului electoral, afișajul electoral neautorizat, înscrierea în mai multe liste de candidați, agitația electorală în ziua imediat anterioară zilei votării ori în ziua votării, încălcarea legislației electorale de către

membrii organului electoral.

Subiectele discutate au cuprins informații despre temeiurile pentru demararea investigațiilor pe cazurile de contravenții cu specific electoral și de finanțare politică, materialul probator, subiecții pentru anchetă, dar și tactici și metode de investigare a contravențiilor cu specific electoral și de finanțare politică.

Datele statistice colectate de experții Promo-LEX arată că, în perioada celor 3 campaniilor electorale (alegerile parlamentare 2014, alegerile locale 2015 și alegerile prezidențiale 2016) din anii 2014-2016, poliția a avut 400 de cauze contravenționale cu aplicarea amenzilor pentru contravenții cu specific electoral și de finanțare politică. Cele mai multe, 286 de amenzi au fost aplicate pentru existența afișajului electoral neautorizat, urmate de 95 de amenzi aplicate pentru împiedicarea activității organului electoral. Totodată, cifrele Inspectoratului General al Poliției arată că, în perioada anilor 2014-2016, au fost 19 cauze contravenționale transmise în instanțele de judecată, dintre care 5 cauze pentru împiedicarea activității organului electoral și 13 cauze pentru afișajul electoral neautorizat.

Seminarul "Calificarea și investigarea contravențiilor cu specific electoral și de finanțare politică" a avut loc în cadrul Proiectului Promo-LEX "Monitorizarea civică a finanțelor politice și suport pentru aplicarea uniformă a cadrului juridic relevant în Moldova" și a Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțate de Ambasada Marii Britanii la Chișinău și respectiv de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Promo-LEX a instruit ofițeri de urmărire penală pentru a putea califica și investiga cazurile de finanțare ilicită a partidelor politice și a campaniilor electorale și de corupere a alegătorilor

Asociația Promo-LEX a organizat astăzi, 26 aprilie 2017 un seminar de instruire cu privire la **identificarea, calificarea și investigarea cazurilor de finanțare ilicită a**

partidelor politice și a campaniilor electorale și de corupere a alegătorilor. Experții Promo-LEX au prezentat participanților la seminar, inclusiv pentru 15 ofițeri delegați de Direcția Generală Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției o analiză juridico-penală a infracțiunilor cu specific electoral, precum și propuneri pentru tacticile și metodele de investigare a acestora.

Participanții au analizat în cadrul instruirii articolele 181/1 (*coruperea alegătorilor*) și 181/2 (*Finanțarea ilegală a*

partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale) din Codul penal.

Instruirea a cuprins subiecte specifice legate de coruperea alegătorilor, prin care participanții au aflat despre caracteristicile de identificare a obiectelor agitației electorale, obiectele ce pot fi material al infracțiunilor de corupere a alegătorilor (*bani, bunuri, servicii ori alte foloase*). La fel, au fost prezentate cele mai răspândite forme de corupere a alegătorilor în Republica Moldova (*oferirea de bani, produse alimentare, băuturi alcoolice*), dar și tehnicile ilegale sau la limita legalității utilizate pentru atragerea simpatiei alegătorilor (*momirea, contractul, transportul organizat, oferirea de cadouri simbolice, organizarea concertelor și a demonstrațiilor culturale, deschiderea magazinelor sociale*).

Totodată, experții Promo-LEX au vorbit despre elementele și întrebările de bază ce urmează a fi clarificate în cazul investigării infracțiunilor de finanțare ilicită a partidelor politice și a campaniilor electorale, coruperii alegătorilor dar și despre metodele și tactica de investigare a acestor infracțiuni (*cercetarea la fața locului, audierea martorilor, audierea bănuțului/învinuțului, percheziții și ridicarea de obiecte, cercetarea documentelor și înscrisurilor, expertize*).

Informațiile statistice referitoare la *coruperea alegătorilor* arată că, în Republica Moldova, pe parcursul anilor 2014-2016 au fost intentate doar 12 cauze penale (4 cauze în anul 2014, 7 cauze în anul 2015 și 1 cauză în anul 2016), dintre care, în 6 cauze urmărirea penală continuă, într-o cauză urmărirea penală a fost suspendată, iar în 2 cauze urmărirea penală a fost încetată. În baza cauzelor penale legate de coruperea alegătorilor, din 2014 până în 2016, a fost pronunțată doar o sentință, prin care 5 persoane au fost condamnate la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale,

adică câte 10 000 lei pentru fiecare. Pe rolul instanțelor de judecată se mai află o cauză penală în privința unei persoane. Cauze penale pornite pe art.181/2 din Codul Penal (*Finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale*) nu au fost înregistrate în perioada anilor 2014-2016.

Seminarul "Calificarea și investigarea infracțiunilor cu specific electoral și de finanțare politică" a avut loc în cadrul Proiectului Promo-LEX "Monitorizarea civică a finanțelor politice și suport pentru aplicarea uniformă a cadrului juridic relevant în Moldova" și a Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțate de Ambasada Marii Britanii la Chișinău și respectiv de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Asociația Promo-LEX participă la lucrările celei de a 92-a Sesiuni a Comitetului ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale

Asociația Promo-LEX participă la lucrările celei de a 92-a Sesiuni a Comitetului ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, care are loc la Geneva (24 aprilie – 12 mai 2017). În cadrul acestei sesiuni Comitetul examinează Raportul Republicii Moldova privind implementarea Convenției Internaționale privind Eliminarea tuturor Formelor de

Discriminare Rasială.

După examinarea acestui Raport și consultarea cu reprezentanții societății civile, Comitetul va formula o serie de recomandări obligatorii care urmează a fi implementate de către Republica Moldova.

„Discriminarea rasială rămâne una din cele mai răspândite forme de discriminare în Republica Moldova. Formele acesteia diferă, de la discriminare în câmpul muncii, educație și servicii sociale la profilare rasială, discurs de ură și crime de ură. Eforturile

autorităților din ultimii ani au fost insuficiente pentru a produce o îmbunătățire semnificativă în acest domeniu”, susține Dumitru Sliusarenco, avocat Promo-LEX.

Asociația Promo-LEX a monitorizat pe parcursul ultimilor ani situația în domeniul drepturilor grupurilor etnice și minorităților naționale. La data de 31 Martie 2017, Promo-LEX, în parteneriat cu ADC Memorial, a expediat [un raport alternativ Comitetului ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale](#). Promo-LEX a atras atenția asupra problemelor grave în următoarele domenii:

- Discriminare și intoleranță socială,
- Discurs public de ură,
- Crime de ură,
- Discriminarea romilor și încălcarea drepturilor la muncă, educație și locuință.

Printre cele mai importante recomandări înaintate Guvernului Republicii Moldova, sunt:

- Guvernul va elabora și va desfășura programe de formare continuă pentru profesioniștii din domeniul justiției și

pentru reprezentanții autorităților publice, în domeniul egalității și nediscriminării, inclusiv pentru aplicarea acestor principii în procesul bugetar local, dezvoltarea politicilor locale și reprezentarea în procesul decizional.

– Autoritățile trebuie să intensifice eforturile de prevenire și combatere a discursului de ură la toate nivelurile. Centrul Național de Audiovizual trebuie să elaboreze un mecanism eficient de monitorizare pentru identificarea și sancționarea discriminării în mass-media.

– Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală trebuie să adopte măsuri eficiente pentru uniformizarea practicilor de investigare, asigurând investigarea corectă a infracțiunilor de ură împotriva minorităților etnice.

– Guvernul trebuie să implementeze legile și politicile existente; Autoritățile ar trebui să monitorizeze eficiența implementării acestor măsuri.

– Guvernul trebuie să elaboreze și să adopte un mecanism de monitorizare și evaluare a implementării Planului de acțiuni 2016-2020 privind sprijinirea populației de etnie romă din Moldova.

– Guvernul ar trebui să aloce fonduri adecvate și suficiente pentru implementarea politicilor naționale și planurilor de acțiune menite să elimine toate formele de discriminare împotriva minorităților etnice și naționale, asigurând educație incluzivă și egalitatea de șanse în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.

DOC – [Raport alternativ prezentat la sesiunea 92 a Comitetului ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale](#)

Casa Națională de Asigurări Sociale obligată să achite plățile sociale pentru persoanele cu dizabilități private de libertate

Prin încheierea Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, din 13 aprilie 2017^[1], a fost declarat inadmisibil recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, din 16 decembrie 2016, prin care

contesta actul emis de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității pe cauza Machina Tatiana versus Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr.13, Casa Națională de Asigurări Sociale.

Astfel, decizia nr. 155/14, din 11 decembrie 2014, emisă de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (în continuare CPPEAE), pe cauza Machina Tatiana versus Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr.13, Casa Națională de Asigurări Sociale^[2], privind discriminarea prin refuz în acomodarea rezonabilă pe criteriu de dizabilitate a rămas în vigoare, iar recomandările urmează să fie executate de către subiecții responsabili, inclusiv de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În decizia nr. 155/14, CPPEAE a declarat ca fiind discriminatorii prevederile alin. (10) art. 6 din Legea

privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, numai față de persoanele cu dezabilități private de libertate în instituțiile penitenciare neacomodate pentru această categorie de deținuți, reținând că alocația socială se achită cu scopul de a elimina barierele cu care se confruntă petiționara ca persoană cu dezabilități, iar lipsa acomodării rezonabile a locului unde se deține, menține necesitatea primirii acestei alocații, or în situația în care petiționara ar fi acomodată rezonabil în instituția de detenție, într-adevăr ar fi decăzut necesitatea achitării alocației sociale. Instanța de judecată a mai reținut că, în cazul în care petiționara nu ar fi îngădită prin lipsa acomodării rezonabile în exercitarea normală, de sine stătătoare a acțiunilor zilnice de întreținere și îngrijire, ar decădea necesitatea achitării alocației, însă situația deținutei este absolut contrară.

Curtea Supremă de Justiție a reținut următoarele: *Argumentele invocate în recurs precum că, instanțele inferioare au ignorat nejustificat norma juridică de bază, ce reglementează obiectul acțiunii, și anume art. 6 alin. (10) și art. 7 alin. (1) din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, nu pot fi reținute, deoarece scopul alocației sociale este de a elimina barierele cu care se confruntă persoanele cu dezabilități. Astfel, ținând cont de lipsa acomodării rezonabile pentru Machina Tatiana în Penitenciarul nr. 13, autoritatea publică responsabilă de stabilirea și modul de plată a alocației sociale, recurenta a neglijat scopul Legii nr. 499 care este îngrijire, însoțire și supraveghere. Lipsa acomodării rezonabile locului unde se deține, menține necesitatea primirii acestei alocații, or, în situația în care Machina Tatiana ar fi acomodată rezonabil în instituția de detenție, într-adevăr ar fi decăzut necesitatea achitării alocației sociale.*

În acest context, chiar dacă reclamanta a fost eliberată din Penitenciar, având în vedere condiția sa de dizabilitate,

aceasta continuă să nu recepționeze alocațiile sociale care urmează să fie achitate prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale în temeiul art. 6 alin. (10) și art. 7 alin. (1) din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. În perioada ianuarie – martie 2017, Asociația Promo-LEX a recepționat plângeri similare de la persoane cu dizabilități deținute în sistemul penitenciar și instituții psiho-neurologice care nu recepționează careva plăți sociale din aceleași motive similare cu ale deținutei Machina Tatiana.

De asemenea, în aceeași perioadă, Promo-LEX a recepționat mai multe plângeri de la persoane deținute cu dizabilități locomotorii, unde se reclamă lipsa acomodării rezonabile a infrastructurii penitenciare pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

În aceste circumstanțe și ținând cont de Încheierea Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 13 aprilie 2017, Asociația Promo-LEX reamintește Casei Naționale de Asigurări Sociale și Departamentului Instituțiilor Penitenciare asupra necesității de a executa Decizia CPPEDAE, din 11.12.2014, în cauza nr. 155/14, prin care au fost decise următoarele:

- Casa Națională de Asigurări Sociale să propună ajustarea legislației, având în vedere constatarea CPPEDAE – Alineatul 10 al articolului 6, din Legea nr. 499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat, pentru unele categorii de cetățeni este discriminatoriu față de persoanele cu dizabilități private de libertate în instituțiile penitenciare neacomodate pentru această categorie de deținuți;
- Casa Națională de Asigurări Sociale să reia achitarea plăților sociale către persoanele cu dizabilități deținute în cadrul instituțiilor penitenciare, internate psiho-neurologice, etc;
- Ministerul Justiției și Departamentul Instituțiilor

Penitenciare să asigure acomodarea rezonabilă pentru toate penitenciarele unde sunt deținute persoane cu dizabilități.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovișchi, Ofițer de Comunicare Promo-LEX: GSM 060804022, Tel./Fax (+373 22) 45-00-24, e-mail: tatiana.pascovschi@promolex.md

[1] http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=36030

[2] CPPEDAE, Hotărârea nr. 155/14 din 11 decembrie 2014, disponibil la: http://egalitate.md/media/files/files/decizia_nr__155_deperson alizat_1273504.pdf